

Εἰς τὴν ζωηροτάτην ταύτην περιγραφὴν ὀλίγα μᾶς μένουσι νὰ προσθέσωμεν. Καὶ ἂν τῆς μεγάλης ἐκείνης καταστροφῆς μόνον θῦμα εἶχε πέσει ὁ Πλίνιος, ἤρκει οὗτος ὁ θάνατος ὅπως καταστήσῃ αὐτὴν ἕσαεὶ ἀξιωματικόν. Ἄλλ' ὅχι, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκρήξεως ἂν τοσοῦτον ἐπαισθητὰ εἰς τὸ ἀπωκισμένον Μισσηνόν, ὅποια ἔπρεπε νὰ ἦναι εἰς τὰς πρὸ ποδῶν τοῦ ὄρους κειμένας πόλεις!

Ἐνῶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἦν ἐσκοτισμένον τὸ πρόσωπον τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ γῆ σπασμωδικῶς κατεσειέτο, ἡ φλογερά τέφρα καὶ οἱ διάπυροι λίθοι, οὓς εἶδομεν σφαιρονιζομένους εἰς τὸ τῶν Σταβιῶν ἀκρωτήριον κατέπιπτον ῥαγδαίως εἰς τὰς πλησιεστέρας χώρας τῆς Πομπηίας καὶ τοῦ Ἡρακλείου (5).

Τρόμος καὶ φόβος ἐκυρίευσεν τὰ πάντα ἐνώπιον τῆς καταπληκτικῆς ταύτης τῶν στοιχείων ἐπαναστάσεως· ζῶα καὶ ἄνθρωποι ἐτρέποντο εἰς φυγὴν, καὶ τὰ μὲν ὠρούμενα περιέτρεχον τὰς ὁδοὺς ἢ ἐκρύπτοντο περίτρομα εἰς τοὺς σταύλους, οἱ δὲ κατέφευγον ὑπὸ τὰς σαλευόμενας τῶν στέγας, ἢ ἀπεδίδρασκον πρὸς τὰς πλατείας καὶ τὰς ὁδοὺς. Ἄλλ' ἐντοσούτῳ ἡ θερμὴ τέφρα ἐσωρεύετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῆς Πομπηίας, λευκὴ καὶ παχεῖα ὡς ἡ χιτῶν, ἐνῶ συγχρόνως ἀπὸ τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους κατέρβρεε πρὸς τὸ Ἡρακλείον πλατὺς καὶ ἀκάθεκτος ποταμὸς Λάβας πεφλογισμένης, ὡς σιδήρου ῥευστοῦ, καταβιδρώσκων πᾶν τὸ προστυχόν. Αἱ ὁδοὶ ἐπληροῦντο καὶ αἱ ἕξοδοι ἀπέβαινον κατάκλειστοι. Οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι, ὅσους δὲν ἐφόνευσαν οἱ καταρρέοντες τοῖχοι, ὤρμων νὰ φύγωσιν, ἀλλ' εὗρισκον τὰς θύρας κατακεχασμένας, ἢ ἀπῆντων τὸ πύρινον ρεῦμα ἐπερχόμενον κατ' αὐτῶν. Τότε ἀπηλπισμένοι, τελευταῖον ἀπευθύνοντες βλέμμα πρὸς τὰς πυρπολούμενας τῶν στέγας, τελευταῖον πρὸς τοὺς οἰκίους τῶν ἀσπασμῶν, ἐπιπτον ἀποπνιγόμενοι εἰς τὰς ἀγκαλὰς ἀλλήλων, καὶ εὐλογοῦντες ἀκόμη τὸν οὐρανὸν ὅτι δὲν ἐπέζων ἵνα θρηνώσῃ τῶν φιλτάτων τὸν ὄλεθρον. Μετ' ὀλίγον δὲ τέφρα καὶ λάβα ἔθαψε τοὺς νεκροὺς, μετ' ὀλίγον ὑψώθη ὑπὲρ τὰς οἰκίας καὶ τέλος ὡς νεκρώσιμος σινδὼν ἠπλώθη ἐπὶ τῶν πόλεων, καὶ κα-

τέχωσεν εἰς μέγα βάθος αὐτάς· ὥστε ὅταν μετὰ τριμερίαν ὁ θυμὸς τοῦ ὄρους ἐκόπασε, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε πάλιν μειδιῶν καὶ ἀκτινοβόλος, ὡς νὰ ἠγνόει τὰς συμβάσας καταστροφάς, αἱ φαιδραὶ τοῦ ἀκτίνες ἐφώτισαν νέαν σκητὴν, εὐρεῖαν καὶ μονότονον, ἔρημον κατακεκαυμένον πεδῖον χωρὶς ἔχρους ζωῆς καὶ κατοικίας ἀνθρώπου, ἀντὶ δὲ τῶν χθῆς καὶ πρῶν πολυκρότων ἐκείνων πόλεων, σιγὴ καὶ νέκρωσις ἐπεκράτει παντοῦ, καὶ οὐ μόνον ἀνθρώπινος ποῦς δὲν ἐπάτει τὰ μέρη ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πτηνὸν ἂν συνέπιπτε νὰ πλανήσῃ τὴν πτηνίαν του ἐπ' αὐτῶν, ἔφευγεν ἀπαισίως κρῶζον τὸν τόπον τῆς ἐρημώσεως (6).

Ἄλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ φύσις, ἥτις ἀπαύστως παράγει ἐπὶ τὸν θάνατον τὴν ζωὴν συνέπηξε τῆς τέφρας τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἔλυσεν ἐξ ἐναντίας τὴν τῆς σκληρᾶς λάβας εἰς φυτικὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τοῦ πυριφλέκτου ἐκείνου ἐδάφους ἠπλώθησαν τάπητες χλόης, καὶ ἀνεφύησαν δένδρα, καὶ βοηθήσους τῆς γονίμου ἀτμοσφαίρας καὶ τοῦ ζωοπαρόχου ἡλίου τῆς Ἰταλίας, οἱ πρόποδες τοῦ Βεσουβίου ἀνέλαβον πάλιν τὸν χαρμόσυνον χαρακτήρα τῶν, καὶ ἄνθρωποι εὐδαίμονες καὶ ἀμέριμοι τοὺς κατόκησαν πάλιν, καὶ πολυτελεῖς ἐπαύλεις ἀνηγέρθησαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὰ ὀνόματα τῆς Πομπηίας, τοῦ Ἡρακλείου, τῶν Σταβιῶν εἰς μόνους τοὺς φιλολόγους ἦσαν γνωστὰ, ὡς μνημονεούμενα εἰς τῶν ἀρχαίων συγγράμματα. (ἀκολουθεῖ)

Β'. ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΚΡΙΔΩΦ.

β'. *Αἱ Χῆρες.*

Κρατῶν ὡς ὄπλον τὴν μακρὰν καμπυλωτὴν του
ράβδον,

Στὴν ἀγορὰν τὰς χῆνας του ὠδήγει ὁ Ἰβάννης,
Εἶν' ἀληθὲς ὁ χωρικός ἐπέσπευδε τὸ θῆμα,
Καὶ πρὸς τὰς χῆνας ἔδειχεν εὐγένειαν ὀλίγην.

(5) Εἰς ἐκρηξὴν μεταγενεστέρην, συμβῆσαν κατὰ τὰ 512 μ. Χ. ἡ τέφρα τοῦ Βεσουβίου ἐκοφενδονίσθη μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

(6) Εἰς τὸν γεωγραφικὸν πίνακα τοῦ Ποντιγέρου, ὅστις εἶναι μεταγενέστερος τοῦ Κωνσταντίνου, σημειοῦται ἡ πόλις Πομπηία παρὰ τὸ Βεσουβίον. φαίνεται δὲ ὅτι οἱ περισφῆντες τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς εἶχον συνέλθει περὶ τὰ εἰρήπια τῆς πόλεως τῶν, ὅτι ἄμφω καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο καταφύγιόν των κατεστράφη ἰσως ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ τοῦ συμβάντος ἐν 471 μ. Χ. καὶ περιγραφομένου ὑπὸ Μαρκελλίου.

Τὰ κέρδη ελογάριαζε στα δάκτυλα ἐπάνω
 Διότι τὸ ἐπάρχτον συμφέρον εἶν' αἰτία
 Παντὸς κακοῦ στὸν ἄνθρωπον καθὼς καὶ εἰς τὰ ζῶα.
 Ἄλλ' ὁ Ἰβάννης; δι' αὐτὸ ἦτο συγχωρητέος,
 Διότι πάθος ἔπασχε σύνθηες εἰς τὸν κόσμον.
 Τὰ χρήματα ὀλίγον τι ἠγάπη περιπλέον.
 Καὶ ποῖος δὲν τὰ ἀγαπᾷ πολὺ εἶτε ὀλίγον;
 Πλὴν τὸ κωπάδι τῶν χηνῶν κρίνον αὐστηροτέρως,
 Ἐμέμεφε τὸν χωρικὸν, ἐγόγγυζ', ἠγανάκτει.
 Καὶ ἀπαντήσαν καθ' ὅδον τινὰ τῶν ὁδοιπόρων,
 Στέκεται καὶ τὸ στόμα του τὸ κεχηνὸς ἀνοίγει,
 Καὶ χαχανίζον πρὸς αὐτὸν παράπονα μεγάλα
 Κατὰ τῆς τοῦ κυρίου του διαγωγῆς ἐκθέτει,
 Πῶς φώναζεν ἄλλ' ἀπ' ἐδῶ ἄλλ' ἀπ' ἐκεῖ συγχρόνως!
 Φεῦ! ἀναξιόπαιθρα! ὦ! ποῖα ἀθλιότης!
 Ἡμεῖς! τὸ ἔθνος τῶν χηνῶν νὰ ὑποφέρῃ τόσα!
 Καὶ ὡς νὰ ἦτο ποταπὸν καὶ ἀγενές τι ἔθνος,
 Νὰ δέρεται τόσον σκληρὰ ἀπ' ἓνα χωριάτην!
 Αἱ ὁ μωρός! δὲν διάβασε ποτὲ τὴν ἱστορίαν.
 Ἀλλέως ἤθελεν ἰδεῖ ὅτ' εἴμεθα τὸ ἔθνος
 Τὸ ἔνδοξον, τὸ εὐγενές, τὸ μέγα, τὸ ἀρχαῖον.
 Ἐθνος ἀναφερόμενον εἰς πᾶσαν ἱστορίαν,
 Ἐθνος τὸ καταγόμενον ἀπὸ λαμπρῶν προγόνους,
 Καὶ τῶν ὁποίων αἱ κραυγαὶ διέσωσαν τὴν Ῥώμην,
 Ἀπὸ λαοῦ πολεμικοῦ τὴν τρομερὰν δουλείαν (α).
 ὦ ποῖαι τότε ἑορταί! ὦ ποῖαι πανηγύρεις!
 ὦ! πόσους στοὺς προγόνους μας ἔψαλλον τότε ὕμνους!
 Πόσας τιμὰς ἀπέδωκαν εἰς τούτους οἱ Ῥωμαῖοι!
 Μυριοὶ σοφοὶ ἔγραψαν περὶ χηνῶν τῆς Ῥώμης,
 Καὶ ταύτης τὰς ἐκήρυξαν σωτήρας κ' εὐεργέτας!

(α) Ὃταν οἱ Γαλάται κυριεύσαντες τὴν Ῥώμην ἐπολιόρχουν καὶ τὸ Καπιτώλιον, οἱ τολμηρότεροι αὐτῶν ἀπεράσισαν ν' ἀναβῶσι τὴν νύκτα καὶ νὰ κυριεύσωσιν αὐτὸ ἐξ ἐφόδου. Ἐγὼ δὲ εἶχον φθάσει εἰς τὴν κορυφὴν, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ αὐτοὺς οὐδὲ εἰς τῶν φυλάκων, οὐδὲ κἀν οὐλὸς νὰ μυριασθῇ τὸν ἐρχομὸν τῶν ἐχθρῶν, μόναι αἱ ἱεραὶ τῆς Ἡρας χῆνες, αἰτίνες εὐρίσκοντο ἐπάνω, καὶ τὰς ὁποίας ὑπὸ εὐλάβειαν δὲν εἶχον σφάζει, ἢν καὶ ἡ πείνα ὑπῆρχε μεγάλη, ἤρχισαν νὰ χαχανίζωσι, καὶ οὕτω ἐξύπνισαν τὸν ὑπατικὸν Μ. Μάλλιον, ὄχις δραμῶν καὶ εἰδοποιήσας καὶ ἄλλους Ῥωμαίους, κατεδίωξε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔσωσε τὸ Καπιτώλιον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐψήφισαν διὰ τοῦτο μεγάλας τιμὰς εἰς τὰς χῆνας.

Κ' ἡ ὀδύνη καὶ τὸ κλέος των, τὸ μέγα ὄνομά των,
 Ἀντήχησε στα πέρατα ὅλης τῆς Οἰκουμένης!

Ἄλλὰ πρὸς τί, ἀπήντησε σ' αὐτὰς ὁ ὁδοιπόρος,
 Σεῖς ἀπαιτεῖτε, χῆνές μου ἐκ τῶν τιμῶν ἐκείνων,
 Τώρα νὰ συμμεθέξητε; διότ' εἶπον αἱ χῆνες.
 Οἱ πρόγονοί μας ἔπραξαν τότε τὰ ἔργα ταῦτα.

Ὁ λόγος δὲν εἶναι ὀρθός, λέγει ὁ ὁδοιπόρος.
 Σεῖς, πεῖτέ με, ἐπράξατε καλὸν τι εἰς τὸν κόσμον;
 Κ' αἱ χῆνες ἀπεκρίθησαν μὲ ἔμφασιν καὶ στόμφον.
 Οἱ ἱεροὶ μας πρόγονοι τὰ τοῦ Καπιτωλίου

Τεῖχη διέσωσαν ποτε ἀπὸ ἐχθρῶν βαρβάρων.
 Τὸ ξεῦρω, τὸ ἀνέγνωσα, εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος.
 Σεῖς ὅμως τί ἐπράξατε καλὸν στὴν κοινωνίαν;
 Ἡμεῖς; ἡμεῖς μὲν τίποτε, ἀλλὰ οἱ πρόγονοί μας...

Φθάνει, τὰς ἀποκρίνεται, ἡ τόση φλυαρία.
 Ἀκούσατε τὴν γνώμην μου, ἀφήσατε ἡσύχους
 Τοὺς τάφους τῶν προγόνων Σας, κ' ἐκεῖ ἑαυτοὺς
 πλησίον

Συνθάψατε καὶ τοὺς καπνοὺς μωρᾶς κενοδοξίας,
 Καὶ ἡσυχὰ βαδίσατε τῆς ἀγορᾶς τὸν δρόμον.
 Σίβας πρὸς τοὺς προγόνους σας ὤφειλον οἱ Ῥωμαῖοι,
 Σεῖς δ' ἐπειδὴ δὲν πράξατε τίποτε εἰς τὸν κόσμον,
 Ἀντὶ νὰ χαχανίζητε κ' εἰς τὰς πατραγαθίας
 Γελοῖως νὰ κομπάζητε καὶ νὰ βαττολογῆτε,
 Μιμηθήτε τὰς ἀρετὰς ἐκείνων ἄλλως ὅμως
 Σᾶς πρέπει τὸ πολὺ πολὺ σὴν σούβλαν νὰ σᾶς ψήσουν.

Ἡ ΤΑΠΕΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΡΟΣ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΠΥΡΡΟΥ. (Barbarossa).

Εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν γάμων τοῦ Δουκὸς τῆς Βενετίας μετὰ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, τὴν ὁποίαν κατεχωρίσαμεν εἰς τὸ τέταρτον φυλλάδιον τῆς Ἀποθήκης, ἀνεφέραμεν ἐν παρῶδῳ τὴν περίστασιν ἧτις ἐδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἑορτὴν τῆς Βενετίας. Ἦδη δὲ νομιζόμεν κατάλληλον νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μεταξὺ τοῦ ῥηθέντος αὐτοκράτορος καὶ τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ τρίτου, ἀξιοπεριεργῶν ἱστορικῶν συμβᾶν, τὸ ὁποῖον ἐξεικονίζει τὸν χαρακτῆρα τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος.

Οἱ Πάπαι τῆς Ῥώμης καὶ οἱ αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας, εὐρίσκοντο εἰς διηνεκῆ σύγκρουσιν μετα-